

Barraca 6 de la Serra Gallina

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Serra de Gallina
Alçada: 371

Coordenades:

Latitud: 41.64719
Longitud: 1.91286
UTM Est (X): 409469
UTM Nord (Y): 4611176

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 311
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Modern
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: La part que queda dempeus s'està enfonsant
Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A0100001000000U
Fitxes associades:
[Dipòsit 3 de la Serra Gallina](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 16/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca doble o composta, de pedra seca, parcialment enfonsada, situada a la carena de Serra Gallina. Per arribar-hi s'ha de resseguir el camí del Gibert a Casajoana. Coincidint amb la línia elèctrica que travessa el camí carener d'est a oest, hi ha un trencall a mà esquerra obert per a la construcció i manteniment de la línia. Al final d'aquest tram, hi ha una torre que serveix de referència. Les restes estan situades a mà esquerra, només entrar al bosc, per sota les alzines.

El conjunt estava format per l'estança del pagès i per l'estança del bestiar de càrrega. Estaven adossades a un marge de pedra natural, un aflorament de gairebé dos metres d'alçada. Situada al costat occidental hi havia la barraca pel vinyataire, de la qual només en queda l'arrencada del mur mitjaner i una part del brancal dret de la porta (0,50 m), orientada al sud-oest. La planta era circular i probablement la coberta fos de lloses per aproximació de filades. A mà dreta, l'aixopluc pel matxo o mula. Té una estructura lleugerament troncocònica, amb la coberta realitzada per aproximació de filades, emprant lloses de grans mides per al tancament. Està enrasada al mur, amb la façana aparent. L'obertura, orientada a l'oest, mesura 1,58 m d'alçada per 0,92 m d'amplada. Es conserva la llinda La planta interior recorda una ferradura degut a l'esbombament dels murs; mesura 1,60 m de fons per 1,70 m d'amplada respectivament. El gruix dels murs és de 0,40 m. Al fons de l'habitacle hi ha un retall fer a la roca calcària que hagués pogut servir per a encaixar un tronc i emprar-ho com a menjadora.

Observacions:

Tot just vuit metres a mà dreta de la porta en direcció est, hi ha un aljub construït sota el marge, localitzat durant la realització del Mapa de Patrimoni.

Consta inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 18461.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de

la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECALL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

